

352.053.1

MAGYAR HÍREK
1972 OKT 14

Tanácskoznak az európai fővárosok polgármesterei

244 EURÓPA BUDAPESTEN

Európa bölcsője a városokban, majd a városállamokban ringott. Ez a gondolat az európai fővárosok polgármestereinek szeptember 26 és 28 között Budapesten rendezett tanácskozásán fogalmazódott meg. A városokból fejlődtek ki a városállamok, és a városállamokból a városok. A görög városok agorája, ahol a közélet eseményei lejátszódtak, voltak a mintaképei a római városok fórumainak, majd pedig a középkori városok piactereinek, amelyeket a városháza és a székesegyház fogott egységes keretbe.

Ahogy egymás után hallgattam Athéntől Varsóig a 28 főváros vezetőinek felszólalását, valóban arra kellett gondolnom, hogy a mi közös, nagyobb hazánkat, Európát elsősorban a városok s ezen belül a fővárosok jellemzik. Sőt a város, mint fogalom, valószínűleg a klasszikus Európa sajátos találmánya. És itt vált érezhetővé először, hogy a fővárosokat valami különleges közös kötelék rokon kapcsolat fűzi össze. Az ország első városának lenni súlyos felelősséget jelent az ország iránt, mert hiszen az ország jellegzetes arculata a főváros tapasztalatai és döntései után formálódik. A századok folyamán a fővárosok az eszmék és anyagi javak közvetítői voltak, a népek vezetőivé váltak, széles kisugárzású civilizációs és kulturális sarkpontokká fejlődtek. A közös európai örökséget mi sem bizonyította jobban, minthogy közösek napjaink legfőbb gondjai is.

Ha a fővárosokat nézzük, amelyeket a 28, pontosabban 29 polgármester képviselt — mert Hollandia mindkét fővárosának, Hágának és Amszterdammak vezetője jelen volt —, a gyülekezet igen heterogénnek minősíthető mind lélekszám, földrajzi fekvés, mind klíma és történelmi háttér tekintetében. A 4—8 millió világvárosok. London, Moszkva, Párizs mellett képviseltette magát a 300 000-es Bonn-Godesberg, a 82 000-es Reykjavík, a 3200-as San-Marino és a 2000-es Monaco. Tengerparti települések: Amszterdam, Koppenhága, Oslo, Stockholm, Helsinki, a szárazföldiek: Budapest, Bécs, Prága, Berlin, a mediterrán városok: Athén, Róma. Az ország politikai berendezkedéséből adódóan különböző társadalmi struktúrák és igazgatási formák (Monaco nagyhercegség, San Marino városkapitány-ság, a szocialista fővárosoknál pedig tanácsok). Jóllehet az egyes fővárosok polgármesterei az előzetes felkérésnek megfelelően igyekeztek felszólalásaikban különféle kérdésekről beszélni, így a városigazgatás, a városrendezés, a kommunális ellátottság, az öreg és beteg lakosság problémáiról, végül mégis mindenki a legfőbb nehézségekhez jutott el. Érthető és természetes ilyenformán, hogy a tanácskozás középpontjába az urbanizációs ártalmak, a környezetszennyezés, a közlekedés, a műemlékek és a történelmi városmag megőrzése, a lakóhelyek és munkahelyek viszonya, a zöldövezetek védelme került.

A környezetártalom kérdésénél szövege került minden, a szeméttakarítás prózai nehézségeitől a levegő- és vízszennyezés veszedelméig. A tengerparti városok képviselőitől a tengerek szennyezésére is elhangzott egy elrettentő példa: egy liter olaj egy millió liter vizet tesz emberi fogyasztásra alkalmatlanná. A bioszféra megromlásának pillanatnyi érvényesülő következményei: 280 emlősfaj, 350 madár és 20 000 növényfaját fenyeget pusztulás. Az is kitért, hogy néhány város már túljutott az első riadalmon, sőt akad, ahol sikert, bizonyos fordulatot lehetett elérni. Stockholm polgármestere elmondotta, hogy náluk a hatvanas évek közepén kritikusá vált a víz szennyezése. Ekkor négy nagy szennyvíztisztító telepet építettek a legkorszerűbb szűrő eljárásokkal, s ma már ismét tiszta a víz a város környékén. Londonnak 43 kilométer hosszú Temze-szakasza van. A bevezetett szigorú intézkedések eredményeként 57 halfajta, köztük a tengeri pisztráng viszázatért a folyóba, ami a víztisztulás biztos je-

le. A levegő tisztántartása egyedül Reykjavíknak nem okoz gondot, mert az izlandi főváros, geizírjei jóvoltából, teljesen mentes a szén- és olajtüzelés füstjétől, a házakat a melegvízforrások fűtik. A többi fővárosban amennyit sikerült csökkenteni a levegő szennyezettségén a fűtések átalakításával, annyit rontanak a gépkocsik kipufogó gázai.

Es itt minden főváros eljutott a fojtogató közlekedési válsághoz. Madrid képviselője például elmondta, hogy amíg 1950 és 1970 között a város lakossága megduplázódott, addig a gépkocsik száma meghúszoszorozódott.

Az európai fővárosok nagy része a ló és a szekér korszakában épült s fejlődött, amikor még a gázlámpák is csak a város központjának kiváltságaik voltak. Hatalmas feladat, hogy ezeket a városokat a gépkocsi és a sugárhajtású repülőgép korszakára, a higanygőz- és nátriumlámpákra, és az olyan férfiak és nők szükségleteire állítsuk át, akiknek munkaideje egyre rövidebb, szabadideje pedig egyre több lesz. És ami a helyzetet még súlyosabbá teszi a következő: a városi lakosság növekedése sokkal dinamikusabb, mint a világ egész népességének növekedése. S ezen belül is a nagyvárosok nőnek leggyorsabban. Az általános demográfiai robbanás mellett tehát tanúi vagyunk a városi lakosság „robbanásának” is.

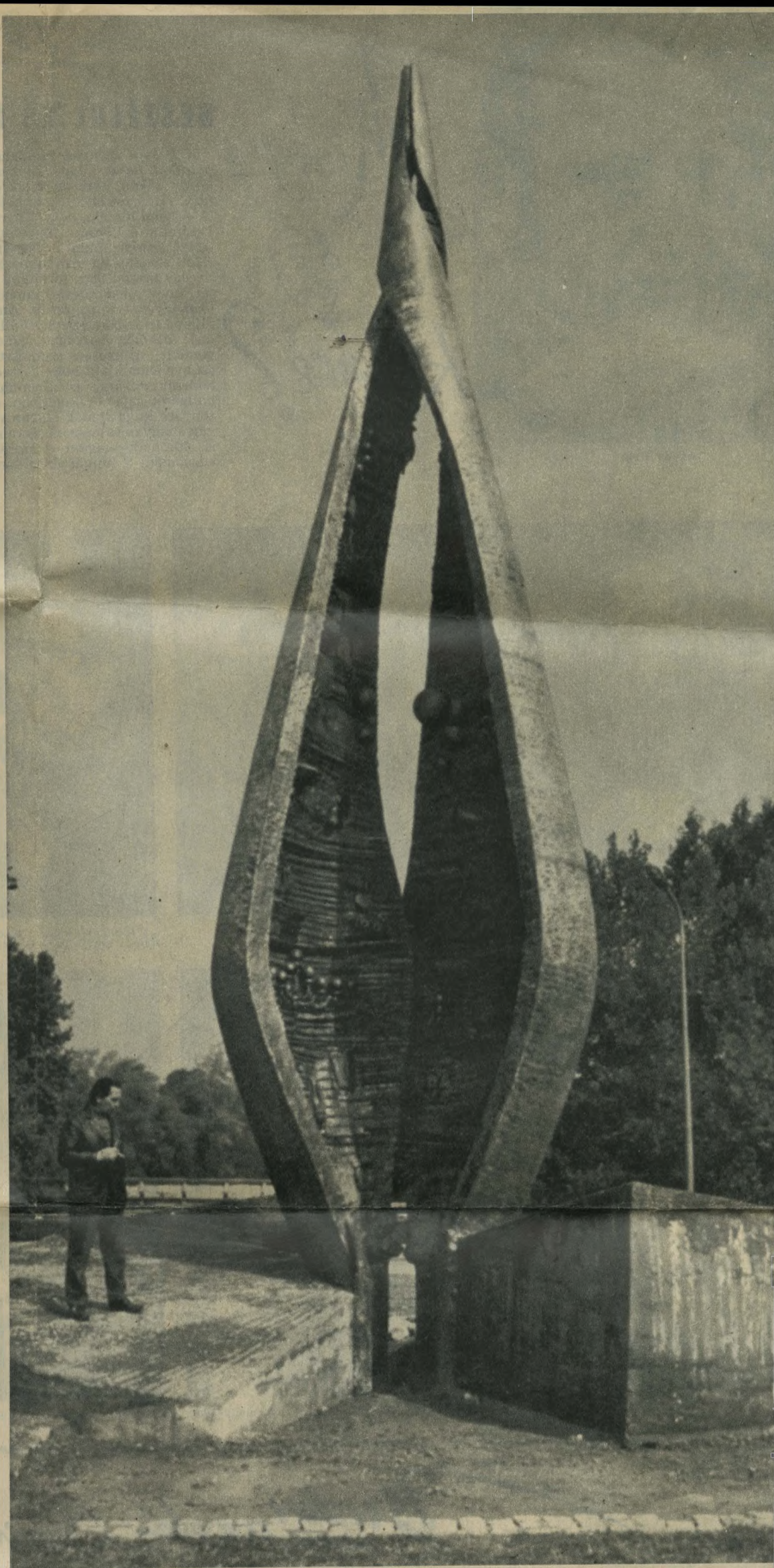
Szépvölgyi Zoltán, a budapesti fővárosi tanács elnöke „Az európai fővárosok együttműködésének lehetőségei” címmel tartott előadásában megemlítette, hogy a budapesti városközpont tehermentesítését szolgálja az úgynevezett „városrészközpontok” rendszerének kialakítása: a Duna mindkét partján három-három városrészközpont létesül. Ezek mindegyike 200-300 ezer lakos ellátását teszi lehetővé. A földalatti gyorsvasúttal közvetlenül kapcsolódnak majd a történelmi városközpontokhoz. Hangsúlyozta, hogy a közlekedési problémák megoldásánál mi is elsődlegesen tartjuk a tömegközlekedés szerepét, és fokozott erővel ezt fogjuk fejleszteni.

Jó és hasznos tanácskozás volt az európai fővárosok polgármestereinek háromnapos budapesti értekezlete. Mint magyarnak, külön örömet okozott, hogy ezt az összefüggést mi kezdeményeztük, és a történelem folyamán elsőként mi rendezhettük meg.

A polgármesterek nem foglalkoztak politikai kérdésekkel, nem is ez volt az összefüggés célja. Mégis, úgy tűnt, mintha a fővárosok vezetőinek budapesti tanácskozása előjátéka lett volna az államok európai konferenciájának. Egyaránt bizonyította az együttműködés lehetőségét és óhaját, kontinentális méretekben igazolta, hogy a közös érdekek egyre növekvő ereje szilárd alapot biztosít a tartós és szoros kapcsolatok továbbfejlesztéséhez. A fővárosok olyan nagy tekintélyű közösségek, amelyek gyakran messzemenően befolyásolják az államok döntéseit. Az európai fővárosok polgármesterei az elfogadott nyilatkozatban egyhangúlag állást foglaltak az alkotó együttműködés eszméjével mellett. Jelentősen hozzájárultak tehát az általános európai légkör javításához.

Budapest centenáriumának ünnepei aligha kezdődhetnék volna méltóbb eseménnyel, mint az európai fővárosok ötvenmillió lakosát képviselő polgármesterek találkozójaival. Az ősi városok, Buda, Pest és Óbuda egyesítésének 100. évfordulóján fővárosunk lakói és vezetői elsősorban a tágabb hazára, Európára gondoltak. A budapesti kezdeményezés nagy visszhangot váltott ki, és a tanácskozás jelentős sikerrel zárult. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy Bécs polgármestere tüstént bejelentette: a legközelebbi ilyen összefüggésben az osztrák főváros lesz a házigazdája. Európa fővárosai Budapesten példát mutattak az egész kontinensnek a gyakorlati együttműködésből. Remélhetőleg a példát követendőnek találja az államok közötti európai konferenciája is.

Pethő Tibor

A centenárium alkalmából felavatott margitszigeti emlékmű a szobor alkotójával, Kiss István szobrászművésszel

(MTI fejl.)